

Ändrad förordning om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) 2013/14:FPM91

Finansdepartementet

2014-06-30

Dokumentbeteckning

KOM (2014) 340 final

Förslag till ändring av förordning (EU, Euratom) 883/2013 vad gäller inrättandet av en tillsynsansvarig för rättssäkerhetsgarantier

2013/14:FPM10

Förordning om en europeisk åklagarmyndighet och meddelande om Olaf

2010/11:FPM94

Förordning om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf)

Sammanfattning

Kommissionen har lagt fram ett förslag som syftar till att ytterligare stärka rättssäkerhetsgarantierna vid Olaf:s utredningar. Förslaget innebär att en tillsynsansvarig funktion inrättas som har till uppgift att bl.a. granska och ge rekommendationer om klagomål som kan föras fram av någon inblandad i Olaf:s utredningar. Förslaget är ett ytterligare steg för att Olaf fortsatt ska kunna arbeta effektivt och oberoende för att skydda EU:s finansiella intressen, samtidigt som det garanterar ett effektivt skydd av de grundläggande rättigheterna.

Regeringen ser positivt på att rättsliga garantier stärks. Samtidigt menar regeringen att det bör säkerställas att ett inrättande av en tillsynsansvarig funktion inte förändrar befintliga klagomålsförfaranden.

1.1 Ärendets bakgrund

Kommissionen antog under 2011 ett förslag till ändrad förordning om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf). Förslaget syftade till att bl.a. öka effektiviteten i Olafs utredningar, stärka samarbetet med medlemsstaterna och förstärka rättssäkerhetsgarantierna i Olaf:s interna och externa utredningar. Efter intensiva förhandlingar enades institutionerna om en ändrad förordning (883/2013) som trädde i kraft den 1 oktober 2013. Under 2013 antog kommissionen ett förslag till en europeisk åklagarmyndighet (EPPO) med uppgift att bekämpa brott mot EU:s finansiella intressen. Tillsammans med detta förslag antog kommissionen ett meddelande om att förbättra styrningen av Olaf och förstärka rättssäkerhetsgarantier för personer som berörs av Olaf:s utredningar även före inrättandet av EPPO.

För att säkerställa en oberoende hantering av klagomål från personer som omfattas av en utredning, antog kommissionen förslaget till ändring av förordning (EU, Euratom) 883/2013 när det gäller inrättandet av en tillsynsansvarig funktion för rättssäkerhetsgarantier den 11 juni 2014.

1.2 Förslagets innehåll

Förslaget innebär att en tillsynsansvarig funktion (*eng.* Controller of procedural guarantees) inrättas vid kommissionen. Den tillsynsansvarige ska enligt förslaget ha till uppgift att granska och ge rekommendationer vid klagomål som förs fram av någon som är inblandad i en Olaf-utredning. Den ska även ge Olaf eventuellt tillstånd att inspektera arbetslokaler och ta del av handlingar och uppgifter inom EU:s institutioner.

Vid ett klagomål ska den tillsynsansvarige granska och se till att de rättsliga garantier som föreskrivs i artikel 9, förordning 883/2013 respekteras. Som exempel ska funktionen se till att den tidsfrist som gäller för kallelse till intervju av personer respekteras, utan att ta ställning till hur intervjun genomförts. Den tillsynsansvariga ska lyssna på inblandade parter innan en icke-bindande rekommendation utfärdas och delges generaldirektören för Olaf. Om generaldirektören väljer att inte följa den tillsynsansvariges rekommendation, bör skälen till det redovisas och bifogas den slutliga utredningsrapporten som ska överlämnas till nationell myndighet eller, i förekommande fall, till institutioner, organ, kontor eller byråer berörda inom EU. Med hänsyn till de uppgifter som den tillsynsansvariga kommer att anförtros, bör tjänsten innehas av en person med hög juridisk kompetens inom områdena grundläggande rättigheter och straffrätt, och rätt att utses till domarämbetet i minst en medlemsstat eller i EU-domstolen.

Det nya förfarandet när det gäller klagomål påverkar inte andra befintliga klagomålsförfaranden, såsom EU:s tjänsteföreskrifter, Europeiska ombudsmannen och Europeiska datatillsynsmannen. Den tillsynsansvariga kommer också att omfattas av kraven i förordning 45/2001 om skydd av personuppgifter, särskilt artiklarna 2, 4, 25 och 26.

Vid utredningar som omfattar anställda vid EU: s institutioner föreslås att generaldirektören för Olaf ska be den tillsynsansvariga om tillstånd för inspektion vid den anställdes kontor. Kravet på tillstånd omfattar också om handlingar och uppgifter som tillhör den anställda ska beslagtas.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslaget påverkar inte gällande svenska regler.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Budgetkonsekvenserna av detta förslag är huvudsakligen relaterade till kostnader för personal. Under 2015-2020 beräknas kostnaden uppgå till 2,733 miljoner euro, och ska framför allt finansiera 3,5 årsarbetskrafter. Sverige förutsätter att förslaget finansieras genom omprioritering i EU-budgetens utgiftsrubrik fem.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Då regeringen anser att bekämpning av EU-bedrägerier är en viktig del i arbetet för att upprätthålla trovärdigheten för användningen av EU-medel ser regeringen positivt på att rättsliga garantier stärks. Samtidigt menar regeringen att det bör säkerställas att ett inrättande av en tillsynsansvarig funktion inte förändrar befintliga klagomålsförfaranden.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Övriga institutioners ståndpunkter är inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte remitterats.

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Rättslig grund är artikel 325 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Beslut om förslaget fattas enligt ordinarie beslutsförfarande, vilket innebär att beslut i rådet kräver kvalificerad majoritet och att Europaparlamentet är medbeslutande.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Kommissionen anger att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen då de uppgifter som föreslås tilldelas Olaf endast kan utföras på EU-nivå. Den form av kontroll som föreslås avser endast EU:s finansiella intressen och har framför allt till syfte att stärka rättssäkerhetsgarantierna vid EU:s interna förfaranden för kontroll.

Regeringen delar kommissionens uppfattning att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Ordförandeskapet har inte föreslagit vilken rådsarbetsgrupp som ska behandla ärendet och det finns inte heller någon tidsplan för behandlingen.

4.2 Fackuttryck/termer

Akronymen Olaf är den franska förkortningen för l'Office européen de lutte antifraude.

Akronymen EPPO är den engelska förkortningen för European Public Prosecutor's Office.